Lekcja 27: On, ona i to + s

W której: przećwiczymy budowanie przydatnych zdań w ***present simple*** z osobami ***he, she, it***.

W lekcji najpierw będziemy budowali przydatne stwierdzenia, przeczenia i pytania z czasownikami regularnymi. A na koniec powiemy sobie jeszcze kilka słów na temat czasowników nieregularnych i modalnych.

STWIERDZENIA + *S*

Jak już wiesz w czasie **present simple**, w stwierdzeniach, gdy odmieniamy czasownik w trzeciej osobie liczby pojedynczej czyli z osobami ***he*** (on), ***she*** (ona) oraz ***it*** (to, ono) - **do czasownika dodajemy s.**

to know – wiedzieć
He / She / It knows. – On / Ona / Ono wie.

to work – pracować
He / She / It works. – On / Ona / Ono pracuje.

to want – chcieć
He / She / It wants. – On / Ona / Ono chce.

to need – potrzebować
He / She / It needs. – On / Ona / Ono potrzebuje.

UWAGA:

1. Kiedy czasownik kończy się **s, ss, sh, ch, x, z** lub **o**, zamiast samego ***-s***, do czasownika dodamy ***-es***, żebyśmy byli w stanie wymówić taki czasownik (**to jest ta sama zasada co w przypadku budowania luczby mnogiej (a sandwich -> sandwiches):**

to watch – oglądać
He / She / It watches. – On / Ona / Ono ogląda. /ˈ**wɒtʃɪz**/

to wash – myć / zmywać
He / She / It washes. – On / Ona / Ono myje. /ˈ**wɒʃɪz**/

to kiss – całować
He / She / It kisses. – On / Ona / Ono całuje. /ˈ**kɪsɪz**/

to mix – mieszać
He / She / It mixes. – On / Ona / Ono miesza. /ˈ**mɪksɪz**/

to go – iść / jechać
He / She / It goes. – On / Ona / Ono idzie / jedzie. /**gəʊz**/

to do – robić
He / She / It does. – On / Ona / Ono robi. /**dʌz**/

2. Gdy czasownik kończy się na **spółgłoskę + y** → zmieniamy **y** na **i** i dodajemy **-es** (czyli **-ies**).

to study – uczyć się / studiować
He / She / It studies. – On / Ona / Ono uczy się. /ˈ**stʌdiz**/

to fly – latać
He / She / It flies. – On / Ona / Ono lata. /**flaiz**/

to cry – płakać
He / She / It cries. – On / Ona / Ono płacze. /**kraiz**/

to try – próbować
He / She / It tries. – On / Ona / Ono próbuje. /**traiz**/

Wyjątek od tej reguły:

Gdy czasownik kończy się na **samogłoskę** (**a, e, i, o, u**) **+ y** → dodajemy tylko ***-s***

to play – grać
He / She / It plays. – On / Ona / Ono gra. /**pleɪz**/

to buy – kupować
He / She / It buys. – On / Ona / Ono kupuje. **/baɪz/**

to stay – zostawać / przebywać
He / She / It stays. – On / Ona / Ono zostaje. **/steɪz/**

*

UWAGA: ***-s*** dodajemy tylko do odmienionego czasownika, **ale nigdy do bezokolicznika (nieodmineionego czasownika):**

She wants. – Ona chce.
She wants to come. – Ona chce przyjść.

He needs. – Ona musi.
He needs to work. – On popracować.

STWIERDZENIA

She likes him. – Ona lubi go.

He knows her. – On zna ją.

She wants a sandwich. – Ona chce kanapkę.

She comes from the USA. – Ona pochodzi z USA.

She speaks English very well. – Ona mówi po angielsku bardzo dobrze.

She needs to go to the toilet. – Ona musi iść do toalety.

He wants to go to the beach. – On chce iść na plażę.

He needs a doctor. – On potrzebuje lekarza.

It hurts! – To boli! /ɪt hɜːts/

Zamiast zaimków osobowych **she, he, it** zawsze możemy wstawić konkretną osobę **— „my daughter – moja córka, my wife – moja żona, John“**

She lives abroad. – Ona mieszka za granicą.
My daughter lives abroad. – Moja córka mieszka za granicą.

He works as a manager. – On pracuje jako kierownik.
John works as a manager. – John pracuje jako kierownik.

❌ PRZECZENIA — DOESN'T

Teraz przećwiczymy budowanie **przeczeń**. Pamiętaj, że w przypadku ***he, she, it*** zaprzeczamy za pomocą ***does not*** (w skrócie ***doesn't***) a nie ***do not / don't***.

WAŻNE: W przeczeniu przy czasowniku nie będzie już ***s***. To "s" tak naprawdę wciąż jest w zdaniu, trafiło po prostu do ***do*** zmieniając je w ***does***:

do **+** ***s*** **=** ***does*** /dʌz/

does not **->** ***doesn't***
/dʌz nɒt/ -> /ˈdʌz.ənt/

Przykład:

She likes. – Ona lubi. (***stwierdzenie***)
She doesn't like. – Ona nie lubi. (***przeczenie***)

She doesn't like him. – Ona nie lubi go.

*

He knows. – On zna. (***stwierdzenie***)
He doesn't know. – On nie zna. (***przeczenie***)

He doesn't know her. – On nie zna jej.

*

She likes. – Ona lubi. ***(stwierdzenie)***
She doesn't like. – Ona nie lubi. ***(przeczenie)***

She doesn't like fish. – Ona nie lubi ryb.

*

She understands. – Ona rozumie. ***(stwierdzenie)***
She doesn't understand. – Ona nie rozumie. ***(przeczenie)***

She doesn't understand me. – Ona mnie nie rozumie.

*

She feels. – Ona czuje się. ***(stwierdzenie)***
She doesn't feel. – Ona nie czuje się. ***(przeczenie)***

She doesn't feel well. – Ona nie czuje się dobrze.

GOOD VS. WELL

Well: to przysłówek, czyli słowo, które opisuje **czasownik (czynność, aktywność)**. Odpowiada na pytanie: **Jak** ktoś *coś robi* lub **jak** się coś *dzieje*.

She speaks English well. – Ona dobrze mówi po angielsku.
He plays football well. – On dobrze gra w piłkę nożną.
I don't feel well well. – Nie czuję się dobrze dzisiaj.

Good: to przymiotnik, czyli słowo, które opisuje **rzeczownik/osobę**.
Odpowiada na pytanie: **Jaka, jakie, jaki jest rzeczownik / osoba:**

She is a good student. – Ona jest dobrą uczennicą.
This is a good book. – To jest dobra książka.
He has a good job. – On ma dobrą pracę.

Dodatkowa uwaga:

Po czasowniku **to be** (am/is/are/was/were) prawie zawsze używamy **good**, nie **well**. Przykład: **The food is good.**

*

He wants. – On chce. ***(stwierdzenie)***
He doesn't want. – On nie chce. ***(przeczenie)***

He doesn't want to come. – On nie chce przyjść.

*

He speaks. – On mówi. ***(stwierdzenie)***
He doesn't speak. – On nie mówi. ***(przeczenie)***

He doesn't speak English. – On nie mówi po angielsku.
My husband doesn't speak English. – Mój mąż nie mówi po angielsku.

*

It hurts. – To boli. ***(stwierdzenie)***
It doesn't hurt. – To nie boli. ***(przeczenie)***

PYTANIA — DOES

Teraz przećwiczymy **zadawanie pytań**. Będę dawał Ci stwierdzenia, a Ty najpierw zamienisz je w pytania. Następnie z tymi pytaniami zbudujemy zdania.

Pamiętaj, że w pytaniach przed osobami **he, she it** stawiamy ***does***, a nie ***do***.

W **pytaniach**, podobnie jak w **przeczeniach** nie dodajemy już ***-s*** do czasownika, bo to ***-s*** jest już ***does***.

Przykład:

She likes. – Ona lubi. (***stwierdzenie***)
Does she like? – Czy ona lubi? (***pytanie***)

Does she like him? – Czy ona lubi go?

*

He knows. – On zna. (***stwierdzenie***)
Does he know? – Czy on zna? (***pytanie***)

Does he know her? – Czy on zna ją?

*

She speaks. – Ona mówi. ***(stwierdzenie)***
Does she speak? – Czy ona mówi? ***(pytanie)***

Does she speak English? – Czy ona mówi po angielsku?
Does your wife speak English? – Czy pana żona mówi po angielsku?

*

He takes. – On bierze. ***(stwierdzenie)***
Does he take? – Czy on bierze? ***(pytanie)***

Does he take any medicine? – Czy on bierze jakieś lekarstwa? ***(pytanie)***
Does your son take any medicine? – Czy pani syn bierze jakieś lekarstwa?

*

It hurts. – To boli. ***(stwierdzenie)***
Does it hurt? – Czy to boli? ***(pytanie)***

Jak krótko odpowiadać na pytania (tak / nie):

Jak możesz sobie przypominać z lekcji 1, na pytania w ***present simple*** zadane za pomcą ***do*** możemy odpowiedzieć również za pomocą ***do***. I to ***do*** zastępuje w takiej sytuacji czasownik z pytania:

Do you want it? – Czy chcesz tego?
Yes, I do. – Tak, "*chcę*".
No, I don't. – Nie, "*nie chcę*".

Do you need it? – Czy potrzebujesz tego?
Yes, I do. – Tak, "*potrzebuję*".
No, I don't. – Nie, "*nie potrzebuję*".

W trzeciej osobie liczby pojedynczej, czyli przy ***he, she*** oraz ***it***, gdzie pytania zadawane są za pomocą ***does***, a nie ***do***, odpowiemy również za pomocą ***does*** (a nie ***do***)

Does she want it? – Czy ona chce tego?
Yes, she does. – Tak, (ona "*chce*").
No, she doesn't. – Nie, (on "*nie chce*").

Does he need it? – Czy on potrzebuje tego?
Yes, he does. – Tak, (on "*potrzebuje*").
No, he doesn't. – Nie, (on "*nie potrzebuje*").

Does she speak English? – Czy ona mówi po angielsku?
Yes, she does. – Tak.
No, she doesn't. – Nie.

Does he take any medicine? – Czy on bierze jakieś lekarstwa?
Yes, he does. – Tak.
No, he doesn't. – Nie.

Does it hurt? – Czy to boli? ***(pytanie)***
Yes, it does. – Tak.
No, it doesn't. – Nie.

UWAGA: w języku angielskim raczej nie odpowiadamy tylko za pomocą słów yes / no bo taka odpowiedź uchodzi za nieuprzejmą. W present simple najczęściej użyjemy do / does jak w powyższych przykładach, ewentualnie powtórzymy czasownik lub odpowiemy całym zdaniem.

PYTANIA ZACZYNAJĄCE SIĘ OD SŁÓW PYTAJĄCYCH (WHAT, WHERE, WHICH…)

Pytania możemy zaczynać od słówek pytających np.

what – co, czego
where – gdzie
which – który, która, które
how – jak
…

Słowa te stawiamy przed *does* ,np.

What does he like? – Co on lubi?

Where does she come from? – Skąd ona pochodzi?
dosł. Gdzie ona pochodzi z?

Where does she live? – Gdzie ona mieszka?

Where does she work? – Gdzie ona pracuje?

What does he want? – Czego on chce?

What does he need? – Czego on potrzebuje?

TO DO - ROBIĆ

Jak już wiesz mamy dwa słowa ***do***:

to do – robić *(zwykły czasownik)*

do – *nieprzetłumaczalne słówko gramatyczne, służące do budowania przeczeń i pytań.*

W zdaniu **oba te słowa *do* mogą wystąpić razem**:

Stwierdzenia: przy ***he, she, it*** dodajemy ***-es*** do ***to do - robić***, zmieniając w ten sposób ten czasownik na ***does***:

***She does* the shopping.** – Ona *robi* zakupy.

***He does* overtime.** – On *robi* nadgodziny.

Przeczenia: w przeczeniach używamy ***doesn't***. W takiej sytuacji, do głównego czasownika w zdaniu (***to do – robić***) nie dodajemy już ***-es***, tak że czasownik ***to do - robić***, pozostaje niezmieniony:

***She doesn't do* the shopping.** – Ona *nie robi* zakupów.

***He doesn't do* overtime.** – On *nie robi* nadgodzin.

Pytania: w pytaniach używamy ***does***. W takiej sytuacji, do głównego czasownika w zdaniu (***to do – robić***) nie dodajemy już ***-es***, tak że czasownik ***to do - robić***, pozostaje niezmieniony:

***Does she do* the shopping?** – Czy ona *robi* zakupy?

***Does he do* overtime?** – Czy na *robi* nadgodziny?

TO HAVE - MIEĆ

Czasownik ***to have / have got – mieć*** jest nieregularny.

Stwierdzenia: Przy **he, she, it** po dodaniu ***-s*** do ***have***, czasownik ten zmienia się w ***has***:

she has – *ona ma*
she has got – *ona ma*

he has – *on ma*
he has got – *on ma*

it has – *ono ma*
it has got – *ono ma*

np.

***She has* a rash.** – Ona *ma* wysypkę.
***She has got* a rash.** – Ona *ma* wysypkę.

***He has* a headache.** – On *ma* ból głowy.
***He has got* a headache.** – On *ma* ból głowy.

Przeczenia: w przeczeniach używamy ***doesn't have***. Czasownik ***to have*** używany jest w swojej podstawowej formie, bo ***-s*** jest już przy ***doesn't***. Opcjonalnie możemy użyć ***hasn't got***:

she doesn't have – *ona nie ma*
she hasn't got – *ona nie ma*

he doesn't have – *on nie ma*
he hasn't got – *on nie ma*

it doesn't have – *ono nie ma*
it hasn't got – *ono nie ma*

np.

***She doesn't have* a rash.** – Ona *nie ma* wysypki.

***She hasn't got* a rash.** – Ona *nie ma* wysypki.

***He doesn't have* a headache.** – On *nie ma* bólu głowy.

***He hasn't got* a headache.** – On *nie ma* bólu głowy.

Pytania: w pytaniach używamy ***does... have***. Czasownik ***to have*** używany jest w swojej podstawowej formie, bo ***-s*** jest już przy ***does***. Opcjonalnie można użyć inwersji z **has got**:

Does she have – czy ona *ma*
Has she got – czy ona *ma*

Does he have – czy on *ma*
Has he got – czy on *ma*

Does it have – czy ono *ma*
Has it got – czy ono *ma*

np.

***Does she have* a rash?** – Czy ona *ma* wysypkę?
***Has she got* a rash?** – Czy ona *ma* wysypkę?

***Does he have* a headache?** – Czy on *ma* ból głowy?
***Has he got* a headache?** – Czy on *ma* ból głowy?

CZASOWNIKI MODALNE — CAN, SHOULD, WOULD

Na koniec zostały nam czasowniki modalne:

can – móc
should – mieć powinność

would – bym, byś, by, byśmy, byście

W **stwierdzeniach** do tych czasowników nie dodajemy ***-s***:

he/she/it can – on/ona/ono może

he/she/it should – on powinien / ona powinna / ono powinno

he/she/it would – on by / ona by / ono by

W **przeczeniach** dodajemy do nich tylko **not** (nie używa się ***doesn't***):

he/she/it cannot / he/she/it can't – on/ona/ono nie może

he/she/it should not / he/she/it shouldn't – on nie powinien / ona nie powinna / ono nie powinno

he/she/it would not / he/she/it wouldn't – on by nie / ona by nie / ono by nie

W **pytaniach** używamy inwersji, czyli zamieniamy miejcami osobę z czasownikiem:

can he/she/it? – (czy) może on/ona/ono?

should he/she/it? – (czy) on powinien / ona powinna / ono powinno?

would he/she/it? – (czy) on by / ona by / ono by?

ZDANIA

He can speak three languages. – On potrafi mówić w trzech językach.

She should see a doctor. – Ona powinna iść do lekarza.
dosł. Ona powinna zobaczyć lekarza.

He'd like fish and chips. – On chciałby rybę z frytkami.

PODSUMOWANIE

W czasie present simple przy osobach **he, she, it** obowiązują następujące zasady:

*

Stwierdzenia — dodajemy ***-s*** do czasownika:
she wants *– ona chce*
he works *– on pracuje*
it hurts *– to boli*

Przeczenia — używamy ***doesn't***, czasownik bez ***-s***:
she doesn't want *– ona nie chce*
he doesn't work *– on nie pracuje*
it doesn't hurt *– to nie boli*

Pytania — używamy ***does***, czasownik bez ***-s***:
Does she want? *– Czy ona chce?*
Does he work? *– Czy on pracuje?*
Does it hurt? *– Czy to boli?*

*

Czasownik — to do – robić:

she does *– ona robi*
she doesn't do *– ona nie robi*
Does she do? *– Czy ona robi?*

*

Czasownik — to have – mieć:

she has / she has got *– ona ma*
she doesn't have / she hasn't got *– ona nie ma*
Does she have? / Has she got? *– Czy ona ma?*

*

Czasowniki modalne (**can, should, would**) nigdy nie dostają **-s**. W przeczeniach dodajemy **not**, w pytaniach robimy inwersję:

he can *– on może*
he can't *– on nie może*
Can he? *– Czy on może?*

she should *– ona powinna*
she shouldn't *– ona nie powinna*
Should she? *– Czy ona powinna?*

he would *– on by*
he wouldn't *– on by nie*
Would he? *– Czy on by?*

BRAWO TY 🥳🚀🙌